

Mortens Jespersens

Dānijas karalistes vēstnieks Latvijā

Līdztiesība un iekļaujoša attieksme: Dānijā norisinājies gadskārtējais praida gājiens

Pagājušajā nedēļas nogalē Kopenhāgena pārvērtās krāšņā varavīksnes krāsu paletē: no tuvienes un tālienes ļaudis bija sabraukuši, lai atzīmētu Kopenhāgenas gadskārtējo Praidā gājienu. Kopš tā iedibināšanas 1996. gadā Kopenhāgenas Prais kļuvis par noturīgu tradīciju Dānijā. Gadiem ejot, sarīkojuma veids ir mainījies un attīstījies, taču galvenais vēstījums ir arvien tas pats: līdztiesība un iekļaujoša attieksme pret visiem!

Kopenhāgenas Prais nav tikai gājiens, tas ir spilgts un krāsains festivāls nedēļas garumā, kura ietvaros tiek svinēta lesbiešu, geju, transpersonu un kvīru jeb LGBTQ+ kopienas daudzveidība un spēks. Šīs nedēļas gaitā notiek koncerti, filmu izrādes, publiskas debates un mākslas pasākumi, kurus vieno mērķis veicināt kopības sajūtu un atgādināt plašākai sabiedrībai par aktuālo LGBTQ+ kopienas dienaskārtībā. Taču nedēļas centrālais notikums ir praida gājiens, kas izlīkumo caur Kopenhāgenas centru un ik gadus piesaista tūkstošiem dalībnieku un skatītāju. Tā ir dzīvespriecīga mīlestības, vienotības un pašlepnuma demonstrācija, kurā katram ir ļauts izpaust savu patieso būtību.

Kopš kustības aizsākumiem XX gadsimta beigās Dānijā seksuālās līdztiesības jomā sasniegts jau daudz. Laika gaitā homoseksuāla dzīvesveida statuss mainījies no krimināli sodāma nozieguma uz medicīnisku novirzi, visbeidzot sasniedzot pašreizējo sociālo statusu – vienlīdzību tiesību ziņā ar heteroseksuālu dzīvesveidu.

Vēsturisks pagrieziena punkts bija 1989. gads, kad Dānija kā pirmā valsts pasaulē ieviesa reģistrētas partnerattiecības, piešķirot viendzimuma pāriem lielu daļu no tiesībām, kas ir garantētas laulātiem heteroseksuāliem pāriem. 2012. gadā Dānija spēra vēl vienu nozīmīgu soli un legalizēja viendzimuma laulības. Saskaņā ar jaunajiem likumiem, viendzimuma pāri ieguva iespēju reģistrēt laulību, kā arī tādas pašas bērnu adopcijas tiesības, kas pienākas heteroseksuāliem laulātiem pāriem. Tas nodrošina, ka visas ģimenes, neatkarīgi no to izkārtojuma, bauda vienāda līmeņa aizsardzību no valsts puses, vienlīdzīgas tiesības un iespējas.

Neraugoties uz sasniegto progresu līdztiesības jomā, ceļš vēl nebūt nav galā. Joprojām sabiedrībā sastopami aizspriedumi, sociālās stigmatas un diskriminācija, tādēļ

arī turpmāk jāpieliek pūles, lai nodrošinātu, ka katrs cilvēks, neatkarīgi no seksuālās orientācijas vai dzimuma identitātes, var dzīvot un justies brīvi, nebaudoties no diskriminācijas un naida noziegumiem.

Neliela mēroga praida pasākumi mūsu valstī aizsākās jau 1970-tajos gados. Tādā ziņā Dānija bija viena no pirmajām valstīm pasaulē, kur kaut kas tāds notika. Gadu gaitā šim piemēram sekojušas daudzas citas valstis. Praidā pasākumu dalībnieku un atbalstītāju skaits ik gadus turpina pieaugt, kas liecina par arvien lielāku izpratni sabiedrībā un atbalstu idejai par daudzveidīgāku pasauli.

Praids kalpo kā simbols daudzās valstīs jau sasniegtajam progresam LGBTQ+ tiesību jomā. Vienlaikus tas ir arī atgādinājums, ka arvien turpinās cīņa par līdztiesību, veicinot atpazīstamību, atbalstot dialogu un svinot daudzveidību, kas noteikti bagātina mūsu kopienas.

Šodienas pasaulē ar arvien neskaidrāku nākotni, kur iezīmējas iekšējas un ārējas plaisas Eiropas sabiedrībās un valstu starpā, vairāk nekā jebkad agrāk jātiecas pēc saliedētības gan iekšpolitiski, gan arī visas Eiropas Savienības mērogā. Šī gada praida svinības kalpo kā uzskatāms simbols vienotībai un iekļaujošai sabiedrībai, kas mums tik akūti nepieciešama tieši tagad. Tas ir apliecinājums, ka ir sperti būtiski un nozīmīgi soļi, taču cīņa par īsteni iekļaujošu un vienlīdzīgu sabiedrību turpinās un prasa izlēmīgu kolektīvu rīcību, lai vīzija varētu kļūt par realitāti.

/Tulkojums no angļu valodas, Rīga, 15.08.2024./